Izjava Komisije HBK-a Iustitia et pax u povodu predstojećih izbora za Europski parlament

Izjava Komisije HBK-a *Iustitia et pax*

u povodu predstojećih izbora za Europski parlament

Za Europu koja promiče vrijednost života i obitelji

Na izborima za Europski parlament 9. lipnja 2024. godine izabrat ćemo dvanaest hrvatskih predstavnika koji će, s predstavnicima drugih zemalja, utjecati na budući smjer Europske unije, osobito u politici, gospodarstvu, kulturi, obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj skrbi. Komisija Hrvatske biskupske konferencije *Iustitia et pax* (*Pravda i mir*) osjeća se stoga odgovornom potaknuti katoličke vjernike, ali i sve ljude dobre volje, da u što većem broju izađu na predstojeće izbore i na taj način, poštujući izbor svakoga glasača u skladu s njegovom osobnom savjesti, pridonesu izboru kandidata koji će na najbolji način zastupati, prije svega, kršćanska stajališta u Europskom parlamentu. Naime, sveti Ivan Pavao II., kao i njegov nasljednik Benedikt XVI., bili su duboko razočarani što nakon višestrukih intervencija riječ *Bog* i *kršćanska civilizacija* nisu mogli ući u preambulu tada neprihvaćenog Ustava Europske unije. Ne smijemo stoga ostati ravnodušni i drugima prepustiti da odlučuju u naše ime, jer su upravo kršćanska misao i tradicija pridonijele razvoju svijesti o važnosti poštivanja dostojanstva ljudske osobe koje proizlazi iz same čovjekove naravi stvorene na sliku Božju, te je sâm Bog tvorac i jamac tih prava. Kao kršćani pozvani smo promicati i braniti dostojanstvo svake ljudske osobe i temeljna prava čovjeka, kako unutar Europe tako i izvan njezinih granica, osobito u vremenu kada su pod utjecajem određenih ideologija dovedena u pitanje.

Možemo se složiti s promišljanjima Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE), koje je u svojoj izjavi za predstojeće izbore kandidata za Europski parlament *Za odgovoran glas koji promiče kršćanske vrijednosti i europski projekt*, objavljenoj 13. ožujka 2024., istaknulo kako znamo da »Europska unija nije savršena i da mnoge njezine politike i zakonski prijedlozi nisu u skladu s kršćanskim vrijednostima i očekivanjima mnogih njezinih građana, ali vjerujemo da smo pozvani pridonijeti i poboljšati je sredstvima koja nam nudi demokracija«. Našim izborom predstavnika zasigurno možemo pridonijeti da Europska unija obnovi svoje kršćanske vrijednosti putem

političkih tijela, pa tako i Europskim parlamentom. Stoga, kao kršćani pozvani smo dobro razlučiti za koga i za koju stranku glasovati u ovom važnom trenutku za budućnost Europske unije. Pozvani smo glasovati za osobe i političke opcije koje jasno podržavaju europski projekt i koje će se nedvosmisleno zalagati za kršćanske vrijednosti u Europi, poput poštovanja i promicanja dostojanstva svake ljudske osobe, solidarnosti, jednakosti, obitelji i svetosti života, demokracije, slobode, supsidijarnosti te brige za naš *zajednički dom*.

Ovom Izjavom želimo naglasiti da izbori za Europski parlament nadilaze puki izbor za sastav Europskog parlamenta. Kandidati koji dobiju mandat na temelju iskazanog povjerenja europskih građana upravljat će mrežom europskih institucija, određujući smjer politike i inicijativâ koje utječu na živote milijuna europskih građana, među kojima su i građani Republike Hrvatske. Vrijedno je i napomenuti da će izborima pristupiti oko 360 milijuna građana Europske unije te ovi izbori nadilaze nacionalne granice, nudeći svakom pojedincu priliku da utječe na oblikovanje zajedničke politike Europske unije. Ovogodišnji izbori imaju, međutim, i određenu povijesnu prekretnicu jer će, prvi put, mladi ljudi u dobi od 16 i 17 godina u nekim zemljama imati pravo sudjelovati i svojim glasom odlučivati o budućnosti zajedničkog suživota. Na taj način žele se uložiti napori da se što više angažiraju i osnaže mladi ljudi, prepoznajući njihov udio u oblikovanju budućnosti Europe.

Podržati kandidate koji promiču kršćanske vrijednosti

Ističući važnost ovih izbora za Europski parlament, imamo u vidu neizvjesna vremena s nizom kriza i teških pitanja s kojima se Europska unija treba suočiti u bliskoj budućnosti i koja zahtijevaju hitnost odgovora. Među ta pitanja ubrajamo ponajprije zabrinjavajuću demografsku situaciju u cijeloj Europskoj uniji, odnos politike spram migranata i stranih radnika, te zaustavljanje rata u Europi i susjedstvu. Nije manje važno ni pitanje klimatskih promjena, sve veća digitalizacija i uporaba umjetne inteligencije, kao i izazovi daljnjega proširenja Europske unije. Kao vjernike, zabrinjavaju nas nastojanja da se zaniječu kršćanski korijeni Europe, a osobito zauzimanje određenih skupina da se u nacionalne Ustave unese pravo na pobačaj i tako nerođenima uskrati temeljno pravo na život.

Poštujući pravo svake osobe na vlastitu savjest i djelovanje u skladu s njom, kao Komisija HBK-a ipak želimo pružiti neke smjernice koje mogu pripomoći, prije svega katoličkim vjernicima, ali i ljudima dobre volje, kao polazišta za zauzimanje vlastitog stava u odabiru kandidata za Europski parlament. Prednost bi trebalo dati onim kandidatima koji su spremni nadići osobne interese i zauzeti se nedvosmisleno za imperativ općeg dobra Europske unije, među kojima ističemo:

- *promicanje dostojanstva ljudske osobe.* Temeljne slobode – poput slobode vjere, uvjerenja, prava na priziv savjesti, govora i informiranja – temelj su europskih vrijednosti te smo ih pozvani zagovarati i snažno braniti.

- *zauzimanje da pobačaj nikada ne može biti temeljno pravo*. Crkva je više puta istaknula da potpuno zanemarivanje prava nerođenih u korist drugih, pogotovo kada oni ne mogu govoriti sami za sebe, predstavlja kulturnu regresiju. Kao kršćani moramo dati prednost životu u svim njegovim uzrastima, oblicima i aspektima, posebice kad je riječ o onima koji su najranjiviji. Europa koja stavlja naglasak isključivo na osobna prava, isključujući obveze prema drugima, nema budućnosti. Crkva je stoga najoštrije osudila odluku Europskog parlamenta da se pravo na pobačaj uvrsti u Povelju EU-a o temeljnim pravima, te ovu odluku promatra kao korak unatrag u ljudskom i kulturnom smislu. Davanje prednosti individualnim pravima i osobnim interesima pred općim dobrom nagriza osjećaje međusobne povezanosti i zajedničarske odgovornosti prema životu. Od budućih se europskih parlamentaraca očekuje da učine sve kako bi zaštita života postala apsolutan prioritet. Za Katoličku Crkvu obrana života nije ideologija, nego bitno poslanje primljeno od Boga, koje uključuje djelovanje na religioznoj, kulturnoj i odgojnoj razini kako bi se budućim naraštajima prenio stav da kultura života nije isključiva baština kršćana, nego pripada svima onima koji radeći na izgradnji bratskih odnosa prepoznaju vrijednosti svake pojedine osobe.

- *promicanje kršćanskih vrijednosti braka kao zajednice muškarca i žene, obitelji i međugeneracijske solidarnosti te zauzimanje za donošenje mjera pronatalitetne politike.* Kao kršćani pozvani smo stoga podržati one kandidate koji će promicati kršćanske vrijednosti braka, obitelji i međugeneracijske solidarnosti jer, kako je naglašeno u Deklaraciji *Dignitas infinita* (2024.), postaje neprihvatljivo da se »neke od tih ideologija, koje téže odgovoriti na određene, katkad neshvatljive težnje, nastoje nametnuti kao neko jednoumlje koje određuje također kako treba odgajati djecu. Ne smije se zaboraviti da se biološki spol (*sex*) i društveno-kulturna uloga spola (*gender*) mogu razlučiti, ali ne i odijeliti« (br. 59) te se moraju odbaciti svi oni pokušaji koji brišu biološke, tj. spolne razlike između žena i muškaraca. S druge strane, kada se cijela Europa suočava s dubokim demografskim problemima, zajedno s nadolazećim zdravstvenim krizama, potrebni su inovativni politički odgovori koji daju prednost uključivosti i socijalnoj povezanosti, s konkretnim koracima u korist socijalne pravde, te s učinkovitim mjerama za opći pristup obrazovanju i zdravstvu. Važno je stoga prednost dati onim kandidatima koji će se zauzimati za mjere pronatalitetne politike i pomoći mladim obiteljima u stjecanju socijalne neovisnosti. Današnje vrijeme zahtijeva i hitnu potrebu za sveobuhvatnom zdravstvenom skrbi i sustavima podrške koji zadovoljavaju potrebe svih građana, osobito onih starijih.

- *poticanje moralnog imperativa suosjećanja i solidarnosti sa stradanjima izbjeglica i migranata*. Europa se već više godina suočava s valom izbjeglica i migranata koji su u teškim okolnostima prisiljeni potražiti utočište unutar europskih granica. Osobito se tražiteljima azila mora omogućiti pravičan i human tretman, odražavajući europsku predanost poštovanju univerzalnih ljudskih prava. Potrebno je stoga podržati one kandidate koji će se zauzimati za prava migranata, ali i za razumnu i realnu politiku prihvaćanja ekonomskih migranata, te iznjedriti mjere za njihovu integraciju u europsko društvo.

- *podržavanje procesa proširenja Europske unije*. Proces proširenja, koji sada uključuje ne samo jugoistok Europe već i Ukrajinu, Moldaviju i Gruziju, bit će od velike važnosti za sljedeći europski ciklus. On obećava njegovanje vladavine prava i promicanje stabilnosti u susjednim regijama. Od budućih europskih zastupnika očekuje se podrška ovom proširenju, kao i solidariziranje s narodima koji se bore za svoju neovisnost.

- *pružanje potpore i humanitarne pomoći za ublažavanje ljudske patnje i vraćanje nade usred očaja*. Narod Ukrajine, koji pati od brutalnog napadačkog rata koji je pokrenula ruska vlada, zaslužuje nepokolebljivu solidarnost i sveobuhvatnu potporu europskih institucija. Štoviše, sljedeći Europski parlament trebao bi pokrenuti veliku inicijativu za ponovnu izgradnju novog međunarodnog mirovnog poretka.

- *očuvanje neovisnog novinarstva*. Danas se suočavamo s mnogim dezinformacijama u medijskom prostoru koje prijete potkopavanju samih temelja demokracije. Kampanje dezinformiranja nastoje posijati razdor i narušiti povjerenje u demokratske institucije. Stoga se od budućih europskih parlamentaraca očekuje zauzimanje za očuvanje neovisnih novinskih kuća i promicanje kvalitetnog novinarstva, jer je to moćan bedem protiv podmuklog napada neistinâ.

- *promicanje odgovornosti za očuvanje zdrava okoliša i bioraznolikosti.* Budući članovi Europskog parlamenta pozvani su poduzeti sve moguće mjere u rješavanju klimatske krize i ugroze bioraznolikosti. To nije samo pitanje sadašnjeg trenutka, već i duboka odgovornost pred mladim naraštajem koji s pravom zahtijeva odlučnu akciju kako bi zaštitio svoju budućnost i planet koji će naslijediti. S tim je pitanjem usko povezano i pitanje ekološke poljoprivrede pa se od budućih europskih parlamentaraca očekuje i snažnije zauzimanje za promicanje ekološke proizvodnje organski zdrave hrane.

Ne ostati ravnodušan

Katolici su pružili nemjerljiv doprinos u stvaranju Europske unije s namjerom da se zajamče mir, sloboda i napredak. Mnogi od utemeljitelja Europske unije bili su praktični katolici koji su zadržali čvrsto uvjerenje u dostojanstvo svakog ljudskog bića i važnost zajednice. Kao Komisija koja promiče pravdu i mir, uvjereni smo da se ovaj projekt – koji je započeo prije više od 70 godina kao gospodarski projekt, ali je uključivao i društvenu i političku dimenziju, kao i njegovanje zajedničkih vrijednosti – mora podržati i nastaviti. Za nas katolike nije prihvatljiv euroskepticizam, iako smo svjesni i svih poteškoća i često za nas neprihvatljivih utjecaja koji dolaze iz Europe.

Izbori za Europski parlament predstavljaju, međutim, svjedočanstvo trajnih načela demokracije i solidarnosti koji povezuju naš kontinent. U obnašanju svoje građanske dužnosti, pružena nam je moć oblikovati budućnost prožetu pravdom i mirom za sve. S druge strane, svjesni smo da nema idealnih političara, jer su i oni samo ljudi, ali ćemo svojim ozbiljnim pristupom izborima i savjesnim davanjem glasa određenom kandidatu ili političkoj opciji pridonijeti promicanju općeg dobra Europske unije, ali i hrvatskoga društva i države kao njezina sastavnog dijela. Pozivamo stoga sve s pravom glasa da izađu na predstojeće izbore i daju osoban doprinos na dobrobit svih građana Europske unije i Republike Hrvatske.

U Zagrebu 5. lipnja 2024.

✠ Đuro Hranić

nadbiskup đakovačko-osječki

predsjednik Komisije HBK-a *Iustitia et pax*